

## COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Vierde zondag van de advent

Tweede Boek Samuël 7, 1-5.8b-12.14a.16 • Psalm 89 • Brief aan de Romeinen 16, 25-27 • Lucas 1, 26-38

### Een 'ja' zonder 'maar'

ONTSTEKEN doen we vandaag de vierde kaars op de adventskrans, de laatste zondag vóór Kerstmis. We kunnen deze dag Mariazondag noemen. Zij komt in het midden van het beeld te staan. Zij zegt 'ja' zonder de gevolgen van haar 'ja' te kennen. Een 'ja' zonder 'maar'. En dan kunnen heel grote dingen gebeuren.

Alle godsdiensten kennen een schepper, een machtige god, in de wouden, op de bergen, in de storm, in bliksem en donder. Mensen aanbidden zo'n god, ze knielen voor hem. Soms hebben mensen zo'n sterke god nodig in angst, in vrees en beven, in ellende en miserie.

Maar zo'n vierduizend jaar geleden ontstond er bij een kleine volkje in Palestina een ander beeld van God. Een God die mensen nodig wilde hebben. Die God sprak mensen aan: Abraham, Isaak, Jakob, Mozes. Aan Mozes vertelde God voor het eerst heel discreet zijn naam: *Jhwh*, 'Ik ben er voor jullie'. Een God die 'bestaat': „Ik ben die ben, zonder meer.” Een God die 'doet bestaan', want liefde schept nieuw leven. Een God die 'bijstaat', niet enkel 'erbij staat en toeziet', maar die daadwerkelijk reddend bijstaat. En je mag elk van die werkwoorden in het verleden, in het heden en in de toekomst vervoegen: „Ik was, ben en zal zijn”. „Ik deed bestaan, doe bestaan en zal doen bestaan” en „Ik stond bij, sta bij en zal bijstaan”. In één vierletterwoord een onuitspreekbare God. Zo'n 750 jaar vóór Christus zei de profeet Jesaja dat 'Emmanuel' nader bij mensen zou komen. Zijn naam zou zijn: 'God met mensen'. En toch werd het nog een andere naam, met dezelfde grondbetekenis: 'Jezus', 'God redt'.

Zo'n tweeduizend jaar geleden, wil de Almachtige nog veel dichter komen bij mensen. Hij wil een moeder nodig hebben, Maria. Hij vraagt haar of ze de moeder van zijn zoon wil worden. „Wil je?” Wie vraagt, loopt het risico van een weigering. Mensen kunnen neen zeggen, en dan sta je daar. God 'vraagt', en Maria antwoordt: „Ja, uw wil geschiede.” Zonder dat ze de gevolgen van haar 'ja' kende. Zou dat liefde zijn? 'Ja' zeggen, zonder alle gevolgen te kennen?

Maar door die 'ja' wordt Maria meteen een vraag aan Jozef: „Wil jij ook?” Jozef had 'neen' kunnen antwoorden, met veel redenen. Als hij dacht dat het kind van een andere man was: „Neen, ik wil je niet.” Dan zou Maria gestenigd worden als overspelige vrouw. Jozef spaart Maria en zegt: „Ja, Mirjam, ik geloof dat dit een kind is 'uit den hoge'. Ik geloof dat er meer is dan mensen samen kunnen voortbrengen.” Jozef zegt 'ja', zonder de gevolgen van zijn jawoord te kennen.

Jozefs 'ja' aan Maria wordt meteen een vraag aan anderen: „Zeg je ook ja?” Maar de herbergier in Betlehem zegt 'neen': „Geen bevalling in zijn hotel.” Koning Herodes zegt 'neen': „Geen concurrentie voor mijn troon.” En toch zullen er mensen zijn die 'ja' antwoorden, de herders bijvoorbeeld. Tot hen werd altijd maar 'neen' gezegd: „uitschot” en „jullie getuigenis voor een rechtbank is niets waard. Jullie zijn te arm om getuigenis af te leggen. Neen, neen, neen”. 'Ja', zeggen ze tegen Maria, Jozef en Jezus. En dertig jaar later zullen Pieter en Jan en Jaak kunnen netten oprollen en 'ja' zeggen, zonder de gevolgen van hun 'ja' te kennen.

En zo gaat het door, tot op vandaag. God wil mensen nodig hebben om zijn werk te doen bij armen en kleinen, bij marginalen en verslaafden, bij vluchtelingen. Hij wil mensen nodig hebben om aan kleinen toekomst te geven. Hij vraagt of we 'ja' zeggen zonder de gevolgen ervan te kennen.

Kerstmis is een kwetsbare vraag van God, de Vader op almachtige wijze: „Mag ik bij jullie komen wonen als een klein broos kwetsbaar kind? Maken jullie een kribbe klaar? Een warm plaatsje waar ik in 2008 opnieuw geboren kan worden? Wil jij een mens zijn, die 'ja' zegt tegen de liefde, zonder de gevolgen ervan te kennen?” Ik denk aan de Franse theoloog François Varillon (1905-1978). Hij schrijft het zo, in een mooi woordenspel met *prière*, dat zowel gebed als bede (*je vous en prie*) betekent. En het loopt er op uit dat mens God moet verhoren, in plaats van het klassieke: „God, verhoor mij”: „Beminnen is beloven – elkaar beloven – nooit geweld te gebruiken. Maar als je afziet van geweld, riskeer je weigering, onbegrip en ontrouw. De enige taal, die bij de liefde past, is de bede (*la prière*). God 'wil' niet. Hij eist niet. Hij 'bidt' (*prie*) en vraagt. 'Willen' sluit macht in, 'bidden' verzaakt aan macht. Bidden is vragen in vrees en hoop. Als mensen Gods bede verhoren, bereiken zij het hoogste peil van mens-zijn.”

We hebben het einde van dit 'ja-verhaal' nog niet gehoord, want er zijn onthutsende (gelukkig makende) gevolgen aan zo'n 'ja' verbonden.

## VIERDE ZONDAG VAN DE ADVENT

21 december 2008

### **Eerste lezing** *Tweede Boek Samuël 7, 1-5.8b-12.14a.16*

Toen Koning David zijn intrek had genomen in zijn paleis en de Heer gezorgd had dat al zijn vijanden in heel de omtrek, hem met rust lieten, zei hij tegen de profeet Natan: „Nu moet u eens zien! Zelf woon ik in een paleis van cederhout en de ark van God staat onder tentdoek!” Natan zei tot de koning: „Doe gerust wat u van plan bent; de Heer staat u bij.”

Maar diezelfde nacht nog werd het woord van de Heer gericht tot Natan: „Zeg aan mijn dienaar David: ‘Zo spreekt de Heer: Gij wilt voor Mij een huis bouwen en Mij daarin laten wonen? Zo spreekt de Heer, Heer van de hemelse machten: Ik heb u uit de steppe gehaald, achter de schapen vandaan om vorst te zijn over mijn volk Israël. Op al uw tochten heb Ik u bijgestaan, al uw vijanden heb Ik vernietigd, uw naam heb Ik groot gemaakt als die van de groten der aarde. Ik heb mijn volk Israël een gebied gegeven en het daar geplant om er te wonen. Het wordt niet meer opgeschrikt en door geen boosdoeners verdrukt zoals vroeger, in de tijd dat Ik over Israël, mijn volk, rechters had aangesteld. Ik heb gezorgd dat al uw vijanden u met rust laten. De Heer kondigt u aan dat Hij een huis voor u zal oprichten. Als uw dagen voleind zijn en gij bij uw vadersen rust, zal Ik de nazaat die gij verwekt, hoog verheffen en zijn koninklijke macht in stand houden. Ik zal hem tot vader zijn en hij zal mijn zoon zijn.’”

„’Zo zal uw huis en uw koninklijke macht altijd stand houden; uw troon staat vast voor eeuwig’.”

### **Tweede lezing** *Brief aan de Romeinen 16, 25-27*

Broeders en zusters,

Aan Hem die bij machte is u te bevestigen in het evangelie van Jezus Christus dat ik verkondig – volgens de openbaring van het geheim dat eeuwenlang verzwegen bleef, maar nu is onthuld, en dat krachtens de opdracht van de eeuwige God aan de hand van profetische geschriften aan alle heidenvolken is bekend gemaakt om hen te brengen tot de gehoorzaamheid van het geloof – aan Hem, de enige, alwijze God, zij de heerlijkheid door Jezus Christus in de eeuwen der eeuwen!  
Amen.

### **Evangelie** *Lucas 1, 26-38*

In die tijd werd de engel Gabriël van Godswege gezonden naar een stad in Galilea, Nazaret, tot een maagd die verloofd was met een man die Jozef heette, uit het huis van David; de naam van de maagd was Maria.

De engel trad bij haar binnen en sprak: „Verheug u, Begenadigde, de Heer is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen.”

Zij schrok van dat woord en vroeg zich af, wat die groet toch wel kon betekenen.

Maar de engel zei tot haar: „Vrees niet Maria, want gij hebt genade gevonden bij God. Zie, gij zult zwanger worden en een zoon ter wereld brengen en gij moet Hem de naam Jezus geven. Hij zal groot zijn en Zoon van de Allerhoogste genoemd worden. God de Heer zal Hem de troon van zijn vader David schenken en Hij zal in eeuwigheid koning zijn over het huis van Jakob en aan zijn koningschap zal nooit een einde komen.”

Maria echter sprak tot de engel: „Hoe zal dit geschieden, daar ik geen man beken?”

Hierop gaf de engel haar ten antwoord: „De heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook zal wat ter wereld wordt gebracht, heilig genoemd worden, Zoon van God. Weet dat zelfs Elisabet, uw bloedverwante, in haar ouderdom een zoon heeft ontvangen en, ofschoon zij onvruchtbaar heette, is zij nu in haar zesde maand; want voor God is niets onmogelijk.”

Nu zei Maria: „Zie de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar uw woord.”

En de engel ging van haar heen.